

staaet paa Dagsordenen. Det er ikke nogen lystig Historie at se tilbage paa; men jeg kan dog ikke undlade at udbede mig det høie Things Opmærksomhed et Dieblif for at kaste et Tilbageblik derpaa, navnlig for at klare den Stilling, som dette høie Thing til enhver Tid har indtaget med Hensyn til dette Spørgsmaal. Naar vi nu igjen skulle fatte Beslutning herom, forekommer det mig, at det har sin Interesse at være paa det Næne med, hvorledes Stillingen til dette Forhold har været, for at vi kunne fatte en Beslutning med fuld Bevidsthed om at være i Overensstemmelse med os selv og den Holdning, dette Thing tidligere har indtaget. Jeg skal da tillade mig at minde om, at første Gang, Spørgsmaalet om Universitetet blev forelagt det høie Thing, var i 1873 — Forslaget kom fra Regjeringen — efter at denne i det andet Thing saa kraftigt og bestemt, som det paa nogen Maade var muligt, havde forsøgt at hævde Universitetet dets Ret, og endnu ved tredje Behandling havde stillet Forslag om, at de Udgifter, som imod Tro og Love vare paalagte Universitetet, igjen skulde føres tilbage til Kommunitetet, og Balance tilvoeiebringes. Derefter mødte Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet i dette Thing med den udtrykkelige Erklæring, at det hverken var Regjeringens Mening eller en Mening, som næredes af et Flertal i det andet Thing, at der her skulde være Tale om at indføre en saadan varig Ordning, som gif ud paa, at Universitetet skulde opspise sin Formue. Hvis ærede Medlemmer ville læse den daværende Kirke- og Undervisningsministers Bemærkninger, ville de finde, hvor skarpt, bestemt og udtrykkeligt dette er freinhævet, og at Ministerens Bemærkninger til Slutning løbe saaledes: Det er jo givet, at efter den hele Opfattelse, der er gjort gjældende af Ordføreren for Finansudvalget, saa kan Spørgsmaalet ikke betragtes som endelig afgjort, men Spørgsmaalet om, hvorledes man vil stille sig overfor Universitetet, maa nødvendigvis igjen komme frem, og det er da mit Haab, at det vil bringes til en Løsning, som fra alle Sider kan erkjendes for en forsvarlig og billig Afgjørelse. Nu kunde man jo spørge: Ja, men selv under disse Omstændigheder, selv om det udtrykkelig blev sagt, at det kun skulde være en ren dieblifkelig Foranstaltning, og selv om der senere skulde finde en endelig Afgjørelse Sted, burde dette Thing saa være gaaet ind paa Forslaget? Jeg kan ikke

negte, at det jo er sørgeligt og beklageligt, at de konservative Magters Modstandsevne har viist sig svag, netop naar der var Tale om at værgede det Bestaaende overfor Angreb paa Finansloven med Hensyn til en saa vigtig og betydningsfuld Institution som Universitetet; men naar man erindrer, under hvilke Omstændigheder Spørgsmaalet forelaa dette Thing, saa tror jeg, man maa sige, at hvis der er Noget, som er fri for Ansvar, saa gælder det om dette Thing, thi dengang, da dette Spørgsmaal blev forelagt, befandt vi os ikke under den Situation, som vi nu befinde os under. Dengang laa den politiske Krise og dens voldsomme Bølgegang ikke bag ved os, og dengang vare vi ikke, saaledes som nu, komne ind paa rolige og fredelige Forhandlinger; nei, de politiske Kampe vare netop ubrudte dengang; de Adresser fra Thingene, som saa at sige indlebede denne Kamp, vare allerede indleverede, da Forhandlingen om Universitetet foregik i dette Thing, nemlig da Finansloven med det første Forslag til Opspisning af Universitetets Kapitalformue blev forelagt, og det forekommer mig, at under denne Situation var det naturligt givet for dette Thing at tage de politiske Hensyn, som man under denne Situation ikke kunde undlade at tage, nemlig at skjelne imellem de Interesser, der stode i første, og de, der stode i anden Række, hvilke sidste, hvor betydningsfulde de end i og for sig kunde være, dog under den givne Situation, hvor Kampen stod om hele den politiske Magtstilling her i Landet, maatte siges at spille en forholdsvis underordnet Rolle. Jeg tror, at man maa paaskjønne den politiske Lakt og den Resignation, som dette Thing viste under disse Forhold. Næste Aar kom Spørgsmaalet igjen frem under ganske den samme Situation. Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet forelagde Forslaget med Erklæring om, at det hverken var Regjeringens eller det andet Things Mening, at der skulde finde en vedvarende Formuefortæring Sted. Jeg skal blot minde om, at Ministerens Bemærkninger sluttede med, at det ogsaa fra den modsatte Side, navnlig fra Flertallets Side i Folkethinget, var gjort gjældende, at det paa ingen Maade var Hensigten, at Universitetet skulde være stillet saaledes, at det skulde blive sat i den Nødvendighed at fortære sin egen Kapital. Det vil altsaa ses, at der paa dette tidligere Stadium fra Regjeringens Side er udtalt en Erklæring og givet et